

1.1 Sağlık ve Biyoteknoloji Alanında Dış Ticaret Açığının Azaltılmasına ve Teknolojik Yetkinliğimizin Artırılmasına Yönelik Destekler Oluşturulması [2014/101]

KARAR

Sağlık ve biyoteknoloji alanında dış ticaret açığını azaltmak ve teknolojik yetkinliğimizi artırmak amacıyla ilaç, aşı, biyomedikal ekipmanlar, tıbbi tanı kitleri ve biyomalzemeler alanlarında Ar-Ge çalışmalarının desteklenmesine karar verilmiştir.

SORUMLU KURULUŞLAR

- TÜBİTAK

İLGİLİ KURULUŞLAR

• Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı• Ekonomi Bakanlığı• Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı	• Kalkınma Bakanlığı• Sağlık Bakanlığı

GEREKÇE

Ülkemiz, 2023 yılında dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisi arasında yer almayı hedeflemektedir. Uluslararası teknolojik eğilimlerle ilgili yapılan projeksiyon çalışmalarında "Yaşam Bilimleri ve Biyoteknoloji"nin 21. yüzyılın öncül teknolojileri arasında yer alacağı belirtilmektedir.¹ Dünyanın ilk 10 ekonomisine baktığımızda, ülkemizin biyoteknoloji alanında teknolojik yeterliliğinin ve ihracattan aldığı payın oldukça düşük kaldığı görülmektedir.

Biyoteknoloji endüstrisinin en büyük bileşenini medikal biyoteknoloji alanı oluşturmaktadır. Medikal biyoteknolojinin dış ticaret açığının ve etki potansiyelinin en yüksek olduğu başlıca bileşenleri ise biyomedikal ekipmanlar ile tanı ürünleri, biyomalzemeler, ilaç ve aşular olarak karşımıza çıkmaktadır.² 2015 yılı itibarıyla patent koruma süresi tamamlanacak biyoteknoloji ürünleri yaklaşık 100 milyar dolarlık bir pazar potansiyeli sunmaktadır.³

Kalkınma Bakanlığı tarafından hazırlanan 10. Kalkınma Planı'nda: "ilaç sanayiinin daha fazla ihracat yapabilen, uluslararası standartlardaki yüksek teknolojisini Ar-Ge ile bütünleştirmiş, uzun vadede yeni molekül geliştirme yönünde gerekli adımları atan, başta biyoteknolojik ve biyobenzer ürünler olmak üzere daha yüksek katma değerli ilaçlar üreten rekabetçi bir yapıya kavuşması sağlanacaktır. Bu çerçevede Ar-Ge ekosistemi geliştirilecek, ilaç sanayii stratejik bir yaklaşımla ele alınacaktır" stratejisine yer verilmektedir.⁴ Bu strateji ile yüksek katma değerli ürün odaklı bir üretim yapısına vurgu yapılmakta ve aşağıdaki hedefler ortaya koyulmaktadır.

- Yurt içi tıbbi cihaz ve tıbbi malzeme ihtiyacının %20'sinin yerli üretimle karşılanması
- Yurt içi ilaç ihtiyacının değer olarak %60'ının yerli üretimle karşılanması

Milli aşı/ilaç gibi stratejik projelerin başlatılmasına yönelik çalışmalar yapılması ve güdümlü projelerin oluşturulması önem arz etmektedir. Bu kapsamda ülkemizin ilaç ve aşı alanında Ar-Ge ve yenilik kapasitesini artırarak, yüksek teknoloji ürünlerin ihracatı noktasına gelmesi gerekmektedir. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın 2013 tarihli "İlaç Sektörü Raporu"nda ilaç sektörü, yüksek katma değerli ürünler geliştirmesi ve üretmesi, nitelikli istihdam sağlaması, yoğun Ar-Ge yatırımı gerektiren, tıp ve eczacılık alanlarına teknolojik ve bilimsel katkı sağlaması açısından stratejik bir sektör olarak değerlendirilmektedir.⁵ Aynı raporda ülkemiz ilaç sektörünün dünya standartlarında üretim kapasitesine sahip olmasına rağmen, dünya pazarında yeterli rekabet gücüne ulaşamadığına vurgu yapılmaktadır.

¹ RAND Corporation, *The Global Technology Revolution 2020, In-Depth Analyses*, 2006

² TTGV, *Biyoteknoloji Sektörel İnovasyon Sistemi*, Ankara, 2013

³ MA: *Leading the way with Biosimilars*, 9th EGA International Biosimilar Symposium, 14 April 2011, Visiongain 2011

⁴ Onuncu Kalkınma Planı (2014-2018), 06/07/2013 tarihli ve 28699 sayılı Resmi Gazete

⁵ T.C. Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, *İlaç Sektörü Raporu (2013/1)*

Biyomedikal ekipmanlar ve tıbbi tanı kitleri konuları "tıbbi cihaz" tanımı içerisinde girmekte olup son dönemde Sağlık Bakanlığı tarafından öncelikli alanlardan biri olarak değerlendirilmektedir. Sağlık Bakanlığı hedefleri arasında yerli tıbbi cihaz (in-vitro tanı kitleri dâhil) üretimini desteklemek, sektördeki dış ticaret açığını minimize etmek ve bu gelişmeler doğrultusunda ülkemizdeki yerli markalaşmaya katkı sağlamak yer almaktadır. Sağlık Bakanlığı tarafından tıbbi cihazlar özelinde 2023 vizyonu "*tıbbi cihaz alanında kurumsal yapılarıyla; dışa bağımlılığı en aza indirgenmiş, ileri teknoloji katma değeri yüksek ürünleri de geliştirip üretebilen ve uluslararası standartların oluşumunda etkili küresel bir oyuncu olmak*" olarak belirlenmiştir⁶.

Biyomalzemeler alanı ise ilaç, aşı, biyomedikal ekipman ve tıbbi tanı kitleri alanlarında nanoteknoloji gibi ileri teknolojilerin kullanılarak yenilikçi ürünlerin ortaya çıkmasına hizmet eden yatay bir alandır. Bu alandaki Ar-Ge ve yenilik destekleri, anılan diğer alanlardaki teknolojik yetenek ve yüksek teknoloji ihracat potansiyelini artıracak niteliktedir.

Dolayısıyla ülkemizin 2023 yılı vizyonu, 10. Kalkınma Planı, Sağlık Bakanlığı ile Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın çalışmalarıyla paralellik arz eder şekilde ilaç, aşı, biyomedikal ekipman, tıbbi tanı kiti ve biyomalzemeler alanlarında Ar-Ge ve yenilik faaliyetlerinin desteklenmesinin ulusal hedef ve stratejilerimize önemli ölçüde katkı sunacağı değerlendirilmektedir.

⁶ TTGV, *Dünyada ve Türkiye'de Tıbbi Cihaz Sektörü ve Strateji Önerisi*, Ankara, 2013.